

Валерый МУЛЯВІН:

«Бацька ўсіх

падбадзёрваў, падтрымліваў і казаў, што з ім усё будзе ў парадку»

Валерый Мулявін у музеі Уладзіміра Мулявіна ў Беларускай дзяржаўнай філармоніі.

Фота Таццяны ТКАЧУВАЙ.

НАШЫ дзесяць невядомых фактаў пра Уладзіміра Мулявіна, якія мы вынайшлі сумесна з музыканта Вольгай Брылон і старэйшай дачкой музыканта Марынай Мулявінай, маюць працяг. Гэтым разам мы сустрэліся з Валерыем Мулявіным — сынам песняра і актрысы Святланы Пенкінай, вядомай па фільмах «Хаджэнне па пакутах» і «Беражыце жанчын». 2019-ы з'яўляецца годам пяцідзесяцігоддзя «Песняроў», а ў інтэрв'ю, напрыклад, Валерый успомніў падрыхтоўку да дваццаціпяцігоддзя калектыву. А таксама стасункі сваіх бацькоў, жарты Уладзіміра Мулявіна і яго настрою пасля аварыі. На размову ён прынёс сямейныя фотаздымкі, і аказалася, што яго архіў апроч картчак захоўвае багата відэаматэрыялу:

— Падчас працяглых гастролёў «Песняроў» у Афрыцы маці захварэла на малярыю. Калі яна пачала папраўляцца, бацька, ведаючы, як маці сумуе па кіно, падарыў ёй відэакамеру, — тлумачыць Валерый. — Так яна змагла хоць бы некалькі дзён дапамагчы да прафесіі і пачала здымаць. У мяне захоўваецца вялікі архіў запісаў з гастролёў і сямейных урачыстасцяў.

— **Ваша маці перажывала, што ў пэўны момант свядома спыніла сваю акцёрскую кар'еру?**

— Яна насамрэч вельмі любіла кіно. Бацькі і пачалі сустракацца, калі маці здымалася ў фільме «Беражыце жанчын» на Адэскай кінастудыі. Тата пачаў пакрысе да яе заляцання, прыязджаў на здымкі, а калі пад канец маці моцна прастудзілася і трапіла ў бальніцу, бацька, узяўшы коўдру, гарбату і варэнне, паехаў за ёй на машыне, каб адвезці дадому, бо ляцець самалётам ёй было нельга. Ужо пасля майго нараджэння маці паехала на пробы ў Ленінград, а калі вярнулася, як яна распавядала, і ўбачыла мяне з бацькам, зразумела, што ўжо не актрыса, а жонка і маці. У гэты момант яна спыніла сваю кар'еру, хоць была на ўзлёце, вядомай актрысай не толькі ў Савецкім Саюзе, але і за мяжой. Тата, напрыклад, упершыню ўбачыў яе на экране менавіта за мяжой, гэта быў фільм «Хаджэнне па пакутах». Але маці ўсё роўна знайшла сябе ў творчасці: некаторы час вяла канцэртны «Песняроў» — прадстаўляла ансамбль, праграму, песні, потым стала памочнікам кіраўніка ансамбля, то-бок майго таты, і ў рэшце рэшт, ужо пасля смерці бацькі, каб захаваць пра яго належную памяць, узначалі музей Уладзіміра Мулявіна. Да таго ж яна заўсёды падтрымлівала стасункі са знаёмымі акцёрамі, лёгка разумелася з апэратарамі і рэжысёрамі, бо добра ведала прафесію.

— **Малодшыя дзеці часта бываюць любімымі. Вы — малодшы сын Уладзіміра Мулявіна. Можаце сказаць, што вы — любімы?**

— Магу сказаць толькі, я заўсёды адчуваў, што бацька мяне вельмі любіць. Нездарма ён назваў мяне ў гонар свайго старэйшага брата Валерыя, якога вельмі рана страціў.

— **Што ён казаў пра загадкавую смерць Валерыя?**

— У яго была толькі адна версія таго, што здарылася, і яна ніколі не змянялася. Калі яны прыехалі выступіць у Ялту, раніцы мой дзядзька выйшаў на вуліцу, сеў на паркет. Міма праязджала машына, што чысціць дарогі, ён падняў ногі, не ўтрымаўся і з невялікай вышыні няўдала ўпаў і ўдарыўся галавой. Іншых версій ад бацькі я не чуў.

— **Як ён успамінаў брата?**

— У іх было небагатае свярдлоўскае дзяцінства, адна пара добрых

чаравікоў на дваі. У тыя пасляваенныя, як бацька распавядаў, бандыцкія часы Валерый абараняў малодшага брата ад вулічных разбораў і ўвогуле ад усіх непрыемнасцяў маладосці. Ён быў моцны і камунікабельны, а тата, наадварот, — больш творчы і спакойны. А ўжо калі бацька ўсур'ёз заняўся музыкай, ён прапанаваў Валерыю ўзяць у рукі гітару, навучыцца прафесіі і прыйсці ў ансамбль. То-бок спачатку заступніцтва было за старэйшым братам, потым — за малодшым.

— **Ці былі ў вас нейкія сямейныя традыцыі?**

— Як ва ўсіх, галоўныя святы адзначаліся ў асяроддзі сям'і. На Новы год маці цудоўна гатавала качку з яблыкамі, а мы з бацькам у гэты час упрыгожвалі ёлку. Калі атрымлівалася, у свабодны вечар мы любілі глядзець фільмы на відэакасетах. Спачатку глядзелі ўтраіх, але, паколькі маці праз пятаццаць хвілін пачынала каментаваць работу апэратара ці рэжысёра, ігру акцёра, у выніку магія фільма знікала, таму хутка мы сталі глядзець кіно толькі ўдзвух. Бацька любіў як сур'ёзныя фільмы, такі і амерыканскія блокбастары, а калі было сумна, уключалі французскія камедыі з Луі дэ Фюнэсам, П'ерам Рышарам, яны заўсёды бадзёрылі. Любімымі акцёрамі былі Марчэла Мастраяні, Марлон Брандо, Джэк Ніклсан, Роберт дэ Ніра і Аль Пачына. Бацька любіў перанастройвацца: адыгрываў канцэрт, раздаваў аўтографы, а дома, каб перазагрузіцца, ныраў у кінагісторыю. Таксама ён увёў традыцыю хадзіць у лазню, калі атрымлівалася, раз у тыдзень. Тое ж самае ў ансамблі: бацька мог арандаваць лазню і запрасіць туды калектыву. І ніхто не супраціўляўся, усе гэта любілі.

— **Недзе сустракалася, што падчас гастролёў «Песняроў» вы спалі ў чыхле ад гітары. Можаце ўспомніць, як ездзілі з бацькам у доўгія туры?**

— Маё гастрольнае жыццё пачалося з ранняга дзяцінства. У бацькоў не заўсёды атрымлівалася ўзяць з сабой дзіцячы ложка, таму прыходзілася недзе ў грымёрцы браць чыхол — я кажу пра чыхол з цвёрдымі бартамі — спавіваць мяне і ўкладваць. Калі гэта былі непрацяглыя пераезды, я браў у школе заданне і пасля здаваў залік. А калі працяглыя, як гастролі ў Афрыцы, тады прыезджаў мой дзядуля і глядзеў за мной. У Афрыку я вельмі хацеў, хоць маці, магчыма, і пашкадавала, што туды паехала. Першая мая паездка менавіта за мяжу была ў пачатку 1990-х у Германію. Мы ехалі на аўтобусе це-

раз Польшчу, памятаю, як кіроўцы вырашылі зрабіць прывал, дасталі палявую кухню і на весь калектыв прыгатавалі макароны па-флотску. Я гэта ніколі не забуду, паходныя ўмовы заўсёды прысутнічалі, хоць прымаючы бок арганізоўваў кафэ і рэстараны. У маім узросце мне ўсё было цікава, думаю, бацьку ўжо не. Мне запамніліся парк атракцыёнаў, якіх у нас тады не было. Потым бацька любіў шурахаць мяне ў нерускамоўнае асяроддзе, бо я паглыблена вывучаў замежныя мовы. Хацеў, каб я прабіў моўны бар'ер, што было вельмі цяжка.

— **Як падчас гастролёў ваша сям'я арганізоўвала свой вольны час?**

— За мяжой мы любілі наведаць гістарычныя мясціны, музеі, храмы, бацька імкнуўся даведацца як мага больш пра горад, у які прыехаў. Ён быў спартыўным чалавекам і часта ў паездкі браў футбольны мяч, і калі я іграў, мог разам з удзельнікамі ансамбля далучыцца да мяне. Я ж, калі падрос і мяне не трэба было пакідаць у чыхле ад гітары, прыходзіў за кулісы і слухаў татаў канцэрт, а падчас антракту любіў падбегчы да інструментаў і пасвавольнічаць.

— **Вы памятаеце, як ва Уладзіміра Мулявіна праходзіў творчы працэс?**

— Самая загадкавая частка — нараджэнне мелодыі — была вядома, напэўна, толькі бацьку. Ён рана прачынаўся, недзе а пятай гадзіне, ішоў у асобны пакой, браў гітару і сшытак і цыхенька займаўся. Помню, як аднойчы тата разбудзіў маці, пасадзіў побач і пачаў найграваць мелодыю. Яна сказала: «Вельмі прыгожа», — а ў выніку з гэтай мелодыі нарадзілася цудоўная песня «Чырвоная ружа», якую бацька прысвяціў маці. Ну а потым ужо работа на студыі, аранжыроўка, распісаць партыі для вакалу і так далей.

— **Прыгадайце, як «Песняроў» рыхталіся да свайго 25-годдзя.**

— Яно святкавалася на «Славянскім базары ў Віцебску», бацька вырашыў зрабіць зборны канцэрт і апроч беларускіх артыстаў запрасіць на яго спевакоў постсавецкай прасторы. Цудоўна памятаю, як бацька ўзяў мяне за руку і падышоў да Алы Пугачовай прапанаваць ёй паўдзельнічаць. Вось ён прадстаўляе мяне Але Барысаўне, а яна кажа, што мы ўжо «завочна знаёмыя»: аказалася, што ў гэціныя мы жылі ў суседніх нумарах і прыма цудоўна чула, як адпра-

цоўваў удар мячом аб сценку, калі адсутнічалі бацькі. Незадоўга да канцэрта маці патэлефанавалі з расійскага тэлебачання і папярэдзілі, што будуць рабіць трансляцыю. Яна разумела, што бацька хвалюецца — праграма была сур'ёзная, таму пра трансляцыю паведаміла яму літаральна ў апошні момант, калі ўжо «Валодзя, час ісці на сцэну». Маці прымала ўдзел у пастаноўцы, рэжысуры, вобразах. Дарэчы, гэта быў першы канцэрт, калі касцюмы — гэтым разам падтрымліваць былі ффракі — не шыліся спецыяльна, а набываліся. Бацька заўсёды сур'ёзна падыходзіў да выбару касцюмаў, усё распрацоўвалася, вывучалася, узгаднялася альбо не.

— **Легенды ходзяць пра пачуццё гумару Уладзіміра Мулявіна...**

— Так, гэта у нас прыроджанае. Што можна казаць пра чалавека, настольнай кнігай якога былі «Прыгоды бравага салдата Швейка»? Яна ляжала ў бацькі каля ложка, я і сам не адзін раз яе перачытаў. Тата ішоў з гумарам па жыцці, жартываў пастаянна. Помню ўрадавы канцэрт ва Украіне, калі прэзідэнтам быў Леанід Кучма. Пасля канцэрта ўсе госці, палітыкі, артысты збіраліся, каб зрабіць агульнае фота. У сярэдзіне павінен быў стаяць прэзідэнт, а ўсе астатнія, як меркавалася, акуратна сысціся вакол яго. Доўга бегалі і камандавалі, каму ніжэй, каму правей, пакуль бацьку гэта не надакучыла і ён не крыкнуў: «Дарагія сябры, куч-

валіся, трэба было проста захаваць жыццё. І дзякуй нашым урачам, у іх гэта атрымалася. Потым пачаўся даволі цяжкі час рэабілітацыі, спачатку ў Мінску, а пасля — дзякуючы хадайніцтву Іосіфа Давыдавіча Кабзона — у Інстытуце нейрахірургіі Бурдэнкі ў Маскве. Рэабілітацыя — ужо іншая гісторыя, бацька меў патрэбу ў нашай прысутнасці, яму трэба было дапамагчы з пэўнымі працэдурамі, лячэбнай фізкультурай, бо ніжэй за грудную клетку ў яго была поўнасьцю страчана адчувальнасць. У асноўным ён ляжаў, у рэдкім выпадку — сядзеў. У апошні месяц маці папрасіла, каб у бацькаву палату паставілі ложка для яе, і стала заставацца на ноч. У мяне ён прасіў прынесці паслухаць музыку, на ішчасце, у нас былі падобныя музычныя густы.

— **А што Уладзімір Мулявін слухаў?**

— Ён быў стапрацэнтным бітламанам яшчэ з часоў, калі The Beatles можна было пачуць толькі на забароненым «Голасе Амерыкі». Ён слухаў Чайкоўскага, The Beatles, Стыві Уандэра — дыяпазон быў шырокі, пласцінкі бацька прывозіў з гастролёў.

— **Усё ж месцы рэабілітацыі былі часам з надзеяй на лепшае?**

— Трэба ведаць майго бацьку. Многія б у гэтай сітуацыі здзіліся, але навакольныя людзі былі так напалоханы, што гэта бацька падбадзёрваў, падтрымліваў і казаў, што з ім усё будзе ў парадку. Тата ў любой рабоце, за якую браўся, ставіў высокія планкі і гэтым разам паставіў задачу прайсці рэабілітацыю і ўстаць. Яго ўпэўненасць перадалася маці, мне, урачам, мы адсвяткавалі чарговы Новы год і бацькаў дзень нараджэння, але ў выніку, на жаль, цела аказалася слабішым за дух, сэрца не вытрымала.

— **Мне падалося, у вас добрыя стасункі з сёстрамі — дзецьмі Уладзіміра Мулявіна ад першага і другога шлюбаў.**

— Так, з Марынай і Вольгай мы камунікуем і сустракаемся. На днях я быў у гасцях у Вольгі, да гэтага — у Марыны. Мы заўсёды бачымся і ўспамінаем бацьку на дзень яго нараджэння, 12 студзеня, у філармоніі, дзе праходзіць штогадовыя прымеркавання да гэтай даты канцэрты. Іх традыцыю ўяваля маці, каб усе разам збіраліся.

— **У рэшце рэшт, раскажыце, па якіх арыенцірах бацька вас вухоўваў.**

— Канкрэтна бацькаў арыенцір — гэта, канешне, музычная школа. Паверце, у мяне не было ніякага жадання там вучыцца, але я дагэтуль успамінаю мудрыя тавы словы, які казаў, што некалі я буду яму за гэты прымус удзячны. І насамрэч праз столькі гадоў я кажу бацьку дзякуй. Таксама ён лічыў, што час мяняецца, і калі яго пакаленню англійская мова была не патрэбна, то для майго становіцца абавязковай. Бацька моцна любіў футбол, мы разам глядзелі матчы, разам хварэлі — калі ігралі Савецкі Саюз ці Бразілія, толькі за іх. Тата навучыў мяне сціпласці і прыстойнасці. Помню, многія былі шакаваны асабістым знаёмствам з бацькам, калі аказвалася, як проста, ніколі не задзіраючы нос, на любыя тэмы размаўляе народны артыст і музычны гений. Напэўна, гэтым чалавек і вялікі.

Гутарыла Ірэна КАЦЯЛОВА.

Бацька з сынам.